

Instytut Pamięci Narodowej - Bydgoszcz

<https://bydgoszcz.ipn.gov.pl/byd/aktualnosci/246211,Przywracamy-pamiec-o-zolnierzach-podziemia-zamordowanych-w-wiezieniu-w-Toruniu.html>
18.08.2026, 13:40

Przywracamy pamięć o żołnierzach podziemia zamordowanych w więzieniu w Toruniu

Upamiętniliśmy 80. rocznicę komunistycznej zbrodni na trzech żołnierzach podziemia niepodległościowego: Władysławie Majtyce „Białym”, Władysławie Klocu „Żbiku” i Stefanie Urbanie „Huraganie”. W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele władz państwowych i samorządowych oraz organizacji patriotycznych.

[komunistyczne zbrodnie Podziemie niepodległościowe Toruń Żołnierze Niezłomni](#)

13.08.2026

Upamiętniliśmy 80. rocznicę komunistycznej zbrodni na trzech żołnierzach podziemia niepodległościowego: Władysławie Majtyce „Białym”, Władysławie Klocu „Żbiku” i Stefanie Urbanie „Huraganie”. W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele władz państwowych i samorządowych oraz organizacji patriotycznych.

13 sierpnia 1946 r. o godz. 5.00 w więzieniu w Toruniu rozstrzelano: Władysława Majtykę „Białego”, Władysława Klocu „Żbika” i Stefana Urbana „Huragana”. Zostali skazani na śmierć przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy.

Uroczystość w miejscu pamięci

W 80. rocznicę tej zbrodni pod tablicą na gmachu sądu w Toruniu przy ul. Piekary, upamiętniającą sądzonych i skazywanych żołnierzy AK, odbyła się uroczystość zorganizowana przez bydgoską delegaturę IPN, w asyście honorowej żołnierzy 8. Kujawsko-Pomorskiej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej, która wystawiła poczet sztandarowy. Uroczystości towarzyszył także poczet sztandarowy miasta Torunia, wystawiony przez Straż Miejską.

W spotkaniu wzięli udział: syn jednego ze straconych żołnierzy, Stanisław Kloc wraz z rodziną oraz bratanica Stefana Urbana, Elżbieta Jankowska. Obecna była poseł na Sejm RP Joanna Borowiak, zastępca prezydenta miasta Torunia Rafał Pietrucień, wiceprzewodniczący Rady Miasta Torunia Michał Jakubaszek, przedstawiciele Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Toruniu: por. Lesław Welker i Joanna Kowalska, prezes Fundacji Generał Elżbiety Zawackiej Dorota Zawacka-Wakarecy, przewodnicząca Rady Naczelnej Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych Alicja Siałkowska, honorowy obywatel Torunia Jan Wyrowiński, a także przedstawiciele Jednostki Strzeleckiej 1909 Józefa Piłsudskiego im. gen. Elżbiety Zawackiej, a także Stowarzyszenia Bydgoscy Patrioci.

Straceni dla efektu propagandowego

Dr Alicja Paczoska-Hauke, historyk z delegatury IPN w Bydgoszczy, opowiedziała o szlaku bojowym zamordowanych Niezłomnych, którzy należeli do grupy Henryka Siwonina „Ruczaja”. Oddział działał m.in. w okolicach Torunia, Wąbrzeźna, Dębowej Łąki i Konojad. W czerwcu 1946 r. UB rozpoczęło operację przeciwko grupie. W Konojadach zginęli Henryk Siwoń „Ruczaj” i Stanisław Kapusta. Dowództwo przejął Władysław Majtyka „Biały”.

5 sierpnia 1946 r. Majtyka i Kloc zostali skazani na śmierć w Wąbrzeźnie. Dzień później taki sam wyrok zapadł wobec Stefana Urbana „Huragana”, urodzonego w 1926 r. w Rubinkowie, dziś

osiedlu Torunia. Jego proces odbył się w grodzie Kopernika, prawdopodobnie dla efektu propagandowego.

Głos zabrał również zastępca prezydenta miasta Torunia Rafał Pietrucień. Przedstawiciel władz lokalnych podkreślił znaczenie walki podjętej po wojnie przez żołnierzy podziemia dla naszej dzisiejszej tożsamości.

Pamiętamy, edukujemy i poszukujemy

O działaniach upamiętniających i edukacyjnych dotyczących 80. rocznicy komunistycznych zbrodni na bohaterach podziemia niepodległościowego z Pomorza i Kujaw mówił Marcin Habel, kierownik Referatu Edukacji Narodowej bydgoskiej delegatury IPN. Na zakończenie uroczystości delegacje oficjalne i Torunianie złożyli wieńce i znicze pod tablicą.

Ostatnim członkiem grupy „Ruczaja” skazanym na śmierć był Konrad Daszkowski „Luks”, stracony 12 grudnia 1946 r. w Grudziądzu. Rok 1946 był jednym z najtragiczniejszych dla powojennego podziemia na Pomorzu i Kujawach. W bydgoskim więzieniu zamordowano wówczas 31 żołnierzy poakowskiego podziemia, a kolejnych 13 stracono w innych więzieniach regionu. Wielu z nich do dziś nie ma swoich grobów. Po egzekucji „Żbika”, „Białego” i „Huragana” funkcjonariusze UB potajemnie pochowali ciała w wspólnej mogile na cmentarzu komunalnym nr 2 w Toruniu. Rodzin nie poinformowano o miejscu pochówku, dlatego do dziś żołnierze nie mają własnych grobów.

Rok 1946 był jednym z najtragiczniejszych dla powojennego podziemia na Pomorzu i Kujawach. W bydgoskim więzieniu zamordowano wówczas 31 żołnierzy poakowskiego podziemia, a kolejnych 13 stracono w innych więzieniach regionu. Wielu z nich do dziś nie ma swoich grobów. Po egzekucji „Żbika”, „Białego” i „Huragana” funkcjonariusze UB potajemnie pochowali ciała w wspólnej mogile na cmentarzu komunalnym nr 2 w Toruniu. Rodzin nie poinformowano o miejscu pochówku, dlatego do dziś żołnierze nie mają własnych grobów.

Podczas spotkania w siedzibie Fundacji General Elżbiety Zawackiej o działaniach poszukiwawczych opowiedział Dariusz Żurek, emerytowany pracownik IPN. Jego zdaniem najbliższe lata mogą przynieść długo oczekiwany przełom w kwestii potwierdzenia miejsca pochówku trzech żołnierzy straconych 80 lat temu.

Zdj. dzięki uprzejmości Toruń.pl.

Hołd dla bohaterów podziemia niepodległościowego, fot. Agnieszka Bielecka, Urząd Miasta Torunia

Hołd dla bohaterów podziemia niepodległościowego, fot. Agnieszka Bielecka, Urząd Miasta Torunia

Hołd dla bohaterów podziemia niepodległościowego, fot. Agnieszka Bielecka, Urząd Miasta Torunia

Hołd dla bohaterów podziemia niepodległościowego, fot. Agnieszka Bielecka, Urząd Miasta Torunia

Hołd dla bohaterów podziemia niepodległościowego, fot. Agnieszka Bielecka, Urząd Miasta Torunia

Hołd dla bohaterów podziemia niepodległościowego, fot. Agnieszka Bielecka, Urząd Miasta Torunia

[Poprzedni Strona](#)

Toruń

Bydgoszcz

Upamiętnienie

Uroczystości

skazani na karę śmierci

Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Toruniu, dnia 6. 8. 1946 r. w Trybie Doraźnym w akt. K. 412/46

Urban Stefan, syn Tomasza ur. 1 lipca 1926 r. w Rubinkowie pow. Toruń został skazany na karę śmierci za to

1. że od końca maja 1946 r. brał udział w nielegalnej organizacji N. S. Z. podszuwający się pod A. K. usiłujący przemocą zmienić ustrój Państwa Polskiego pełniąc w niej funkcję wywiadowcy.
2. że w dniu 22 czerwca 1946 r. na szosie w Toruniu działając wspólnie z innymi członkami N. S. Z. dopuścił się gwałtownego zamachu, będąc uzbrojonym, na patrol W. B. W. przyczym zabrano żołnierzom automaty - i
3. że od miesiąca maja do dnia 16 lipca 1946 r. bez zezwolenia przechowywał broń palną różnego rodzaju, zaś przy likwidacji bandy N. S. Z. w nocy z 15 na 16 lipca 1946 r. posiadał bez zezwolenia pistolet T. T. nr. K. A. 875 wraz z magazynkiem i nabojami przyczym z bronią w ręku dokonał trzech napadów na różnych obywateli, zabierając im ubranie a w jednym wypadku 200 zł.

Zaś wyrokiem tegoż Sądu na sesji wyjazdowej w Wąbrzeźnie dnia 3 sierpnia 1946 r. R. 452/46 w Trybie Doraźnym sierżant W. P. **Małtyka Władysław** syn Wojciecha, ur. 1. II. 1913 r. w Rzeszotach woj. krakowskie i cywil **Kloc Władysław**, syn Andrzeja ur. 2. 9. 1911 r. w Staromieście woj. Rzeszowskie

Skazani na śmierć i zapomnienie. 80 lat temu w Toruniu zamordowano trzech żołnierzy AK

Hołd dla bohaterów podziemia niepodległościowego, fot. Agnieszka Bielecka, Urząd Miasta Torunia

Hołd dla bohaterów podziemia niepodległościowego, fot. Agnieszka Bielecka, Urząd Miasta Torunia

Hołd dla bohaterów podziemia niepodległościowego, fot. Agnieszka Bielecka, Urząd Miasta Torunia

Hołd dla bohaterów podziemia niepodległościowego, fot. Agnieszka Bielecka, Urząd Miasta Torunia

Hołd dla bohaterów podziemia niepodległościowego, fot. Agnieszka Bielecka, Urząd Miasta Torunia